

Окуу – түндө алдындагы шам чырак,
Билим алсаң маңдай ачык жапкырап
сөздүн автору: Ж. Баласагын

Арабаев пресс

№009(01) / 19-ФЕВРАЛЬ / 2020-ЖЫЛ

ЖЕЛБИРЕЙТ - БИЛИМ БАЙРАГЫ

ИШЕНАЛЫ АРАБАЕВ АТЫНДАГЫ
КМУНУН РЕКТОРУ АБДЫРАХМАНОВ
ТӨЛӨБЕК АБЫЛОВИЧ

МАЙРАМЫҢЫЗДАР МЕНЕН!

Урматтуу кесиптештер, сүйүктүү студенттер, Сиздерди ректораттын атынан жана өзүмдүн атымдан эне тилдин эл аралык күнү, ошондой эле 23-февраль Ата Мекенди коргоочулар күнү менен чын ыкластан куттуктаймын! Улуттун башкы байлыгы- анын эне тили. Эне тилди барктоо, баалоо жана сактоо ар бирибиздин ыйык милдетибиз. Тилибиз сакталсын, баркталсын жана даңкталсын!

Биздин жашообуздагы эң баалуу нерсе - бул тынчтык жана бакубат жашоо. Ошондуктан 23-февраль майрамы көп жылдан бери өзгөчө мааниге ээ болуп келе жатат. Ушул күнү биз мамлекетибиздин эгемендигин жана улуттук кызыкчылыктарын коргогон жана коргоп жаткандардын, Кыргызстандын тынчтыгын жана бейкут жашоосун сактагандардын бардыгына сый-урмат көрсөтүп ыраазычылык билдиребиз. Биз Ата-Мекенибиздин тарыхынын эң оор мезгилдеринде анын келечегин коргоп жана сактап калган баатырлардын эрдигине сый-урмат менен мамиле кылып дайыма эскерип турабыз. Ата-Мекенди коргоочу — бул бир гана чеп бетинде турган жоокер эмес. Бул — биздин экономикабызга, саламаттык сактоого, билим берүүгө, маданиятыбызга жана идеологиябызга күн сайын эмгеги менен салымын кошуп жаткан ар бир атуул, Кыргызстандын ар бир жараны. Тандаган кесибибиздин түрүнө карабастан ар бирибизге үй бүлөлүк очоктун чыныгы коргоочусу болуу, жакындарыбыз жана жакшы санаалаштарыбыз үчүн тирек болуу, өз өлкөбүздүн татыктуу жараны болуу деген ардактуу милдет жүктөлгөн. Анткени ар бирибиз өз ишибизди ак ниеттүү, жоопкерчиликтүү жана так аткаруу менен мекенибиздин бакубат жашоосуна жана өнүгүшүнө чоң салымыбызды кошобуз. Урматтуу кесиптештер, студенттер ушул майрам күнү бардыгыңыздарга бекем ден соолук, күч кубат, үй бүлөнүздөргө бакубат турмуш, кесиптик жана коомдук ишиңиздерде жогорку жетишкендиктерди каалайм! Ар дайым жергебизде тынчтык жана бейпил жашоо өкүм сүрсүн, ар бир үйгө береке жана ырыскы толсун!

АТА МЕКЕН САКЧИЛАР КҮНҮ!

Дүйнөнүн 4 жолку чемпиону Каныбек Осмоналиев студенттер менен жолугушту

2020-жылдын 5-февралында И.Арабаев атындагы КМУнун биология жана химия факультетинин окутуучулары, аспиранттары, магистранттары жана студенттери СССРдин спортуна эмгек сиңирген ишмер, оор атлетика боюнча СССРдин, Европанын 2 жолку, дүйнөнүн 4 жолку, 1980-жылдагы Олимпиаданын чемпиону, Кыргыз Республикасынын маданиятына эмгек сиңирген ишмер, эмгек сиңирген машыктыруучу, «Эмгек кызыл туу» орденинин, «Даңк» медалынын, 1-даражадагы «Манас» орденинин ээси Каныбек Осмоналиев менен жолугушту. Инсан менен болгон жолугушуу кечесин биология жана химия факультетинин деканы, про-

фессор М.Чоров уюштурган.

Жолугушууда кыргыздын атын даңазалаган Каныбек Осмоналиев жашоодогу өзүнүн жетишкен ийгиликтери, ийгиликке жетүүдөгү талыбас аракеттери, басып өткөн жолу тууралуу кеңири маек куруп берди. Ошондой эле студенттер үчүн абдан керектүү жана кызыктуу, таалим-тарбиялык мааниси өтө жогору турган акыл-насааттарын айтты. К.Осмоналиев студенттердин берген суроолоруна жооп берди. Жыйындын соңунда КМУнун окуу иштери боюнча проректору Т.Коңурбаев К.Осмоналиевге университеттин «Ардактуу профессору» деген дипломун тапшырды.

КМУнун ректору Конфуций институтунун жетекчилигин кабыл алды

И.Арабаев атындагы КМУнун ректору Төлөбек Абдырахманов 16-январда Бишкек мамлекеттик университетинин алдындагы Конфуций институтунун мурдагы жетекчиси Жанг Ши Цайды жана аталган институттун жаңы дайындалган жетекчиси Ту Хуаны кабыл алды.

Жолугушууда Т.Абдырахманов Конфуций институтунун жетекчилигине ыраазычылыгын билдирип, мындан ары да аталган институт менен тыгыз кызматташа берерин баса белгиледи. И.Арабаев атындагы КМУнун чыгыш таануу жана

эл аралык мамилелер факультетинде Конфуций институтунун классы ачылып, факультеттин кытай тилин окуп жаткан бакалавр багыттарындагы студенттерге ыктыярчылар жана Кытайдан келген окутуучулар билим берүүдө. Мындан сырткары Конфуций классында кытай тилин үйрөтүү курстары иштеп, бардык тил үйрөнүүнү каалаган жарандарга топтор түзүлгөн. Жолугушуунун соңунда жакын арада класстын материалдык-техникалык базасын бекемдөө максатында Конфуций институту тарабынан дагы каражаттар бөлүнө турганы айтылды.

Учащиеся гимназии при КГУ возложили цветы к памятнику Михаила Фрунзе

Совместно с дирекцией Дома-музея Михаила Фрунзе 31 января проведен открытый урок с учащимися гимназии мировых языков 7-8 классов КГУ имени И.Арабаева.

Мероприятие посвящено 135-летию М.Фрунзе. У его памятника участники остановились на автобиографические данные полковника. В мероприятии приняли участие представители посольства России в Кыргызстане, общественные деятели. В завершение участники возложили цветы к памятнику М.Фрунзе.

«Ден соолук - 2020» аталышындагы спартакиада ийгиликтүү аяктады

И.Арабаев атындагы Кыргыз мамлекеттик университетинин профессордук-окутуучулар курамынын арасында өткөн «Ден соолук - 2020» аталышындагы спартакиада соңуна чыгып, анын салтанаттуу жабылышы болду. Иш-чарага университеттин ректору Төлөбек Абдырахманов, жаштар иштери жана спорт боюнча проректор Мелис Оңолбаев, окуу иштери боюнча башкармалыктын башчысы Октябрь Капалбаев жана ошондой эле институттардын директорлору жана факультеттердин декандары катышты. Спартакиадада волейбол, баскетбол, футбол, стол тенниси, аркан тартыш, шахмат, тогуз коргоол, таяк тартыш боюнча мелдештер да өттү. Бай-

гелүү орундарга жетишкен командаларга кубоктор, тийиштүү даражадагы дипломдор, акчалай сыйлыктар берилди. Спорттун ар бир түрү боюнча мыкты оюнчуларга да өз алдынча сыйлык-

тар ыйгарылды. Спартакиада-нын соңунда ректорат тарабынан иш-чараны жогорку деңгээлде уюштурганы үчүн окуу жайдын дене тарбия жана спорт бөлүмүнө ыраазычылык айтылды.

КМУнун окуу иштери боюнча жетекчилиги кафедра башчыларын чогултуп, жыйын өткөрдү

22-январь күнү И.Арабаев атындагы Кыргыз мамлекеттик университетинде кафедра башчылары чогулган жыйын болуп өттү. Жыйынды университеттин окуу башкармалыгы уюштуруп, ага окуу жайдын окуу иштери боюнча биринчи проректору Тууганбай Коңурбаев, окуу бөлүмүнүн башчысы Октябрь Капалбаев, кадрлар бөлүмүнүн жетекчиси Гүлзат Шамшиева жана университеттеги бардык факультеттердин кафедра жетекчилери катышты.

Жыйында кафедра жетекчилеринин жүргүзүп жаткан иштери каралды. Көпчүлүк кафедра башчыларына ишиндеги ийгиликсиз аракеттери үчүн жетекчилик тарабынан сын-пикирлер айтылды. Ошондой эле жакынкы айларда өтүүчү аккредитациялык ишке окуу жайдын жалпы окутуучулук курамы жакшылап даярдык көрүү керектиги эскертилди.

КМУнун Манас таануу жана лингвистика институтунда методикалык семинар өттү

20-январдан 23-январга чейин И.Арабаев атындагы Кыргыз мамлекеттик университетинин Манас таануу жана лингвистика институтунда «Тилдерди окутууда заманбап методикаларды колдонуу (немис тилин окутуу методикасынын негизинде)» аталышындагы методикалык семинар өттү. Семинарда аталган институттун мугалимдери жана магистранттары катышышты. 20-январда Ж.Баласагын атындагы КУУнун окутуучусу, филология илимдеринин кандидаты, доцент Замира Мамбетова, 22-январда Борбор Азиядагы Америка университетинин окутуучусу Диана Алымжанова, 23-январда К.Карасаев атындагы Бишкек мамлекеттик университетинин ага окутуучусу Дарийка Токтогазиева келип лекция окушту.

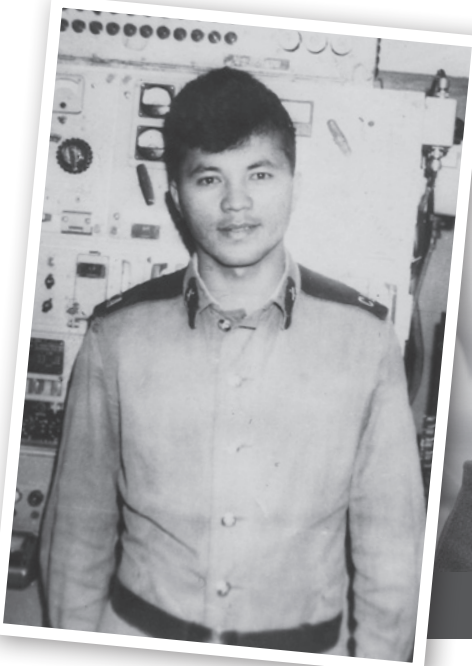

Профессор Темирбек Чодураев «Кыргыз Республикасынын илимине эмгек сиңирген ишмер» болду

И.Арабаев атындагы Кыргыз мамлекеттик университетинин география, экология жана туризм факультетинин деканы, география илимдеринин доктору, профессор Чодураев Темирбек Макешович «Кыргыз Республикасынын илимине эмгек сиңирген ишмер» ардактуу наамы менен сыйланды. Бул тууралуу КМУнун басма сөз кызматы маалымдады. Т.Чодураев Кыргыз Республикасынын социалдык-экономикалык, илимий-интеллектуалдык жана маданий потенциалын өнүктүрүүгө олуттуу салым кошкондугу, ошондой эле кесиптик ишиндеги чоң жетишкендиктери үчүн бул наамга татыды. Сыйлыкты 20-январь күнү өлкө президенти Сооронбай Жээнбеков тапшырган.

23-ФЕВРАЛГА КАРАТА

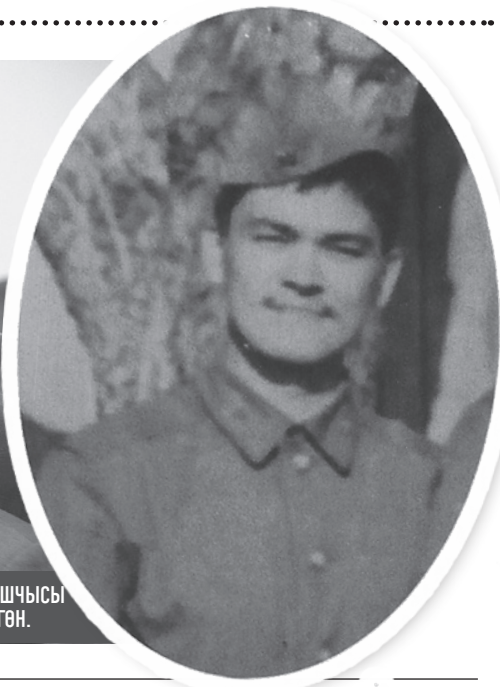
АГАЙЛАРЫБЫЗДЫН АСКЕРДЕГИ СҮРӨТҮ

И.АРАБАЕВ АТЫНДАГЫ КМУНУН БИРИНЧИ ПРОРЕКТОРУ
Т.А.КОҢУРБАЕВ, АСКЕРДИК КЫЗМАТЫН МОСКВАДА ӨТӨГӨН.

ИННОВАЦИЯ ЖАНА БИЛИМ БЕРҮҮ ПРОГРАММАЛАРЫ БОРБОРУНУН БАШЧЫСЫ
Д.Ч.ИМАНБЕРДИЕВ, АСКЕРДИК КЫЗМАТЫН ВЫБОРГ ШААРЫНДА ӨТӨГӨН.

В КГУ им. Арабаева на ученом совете обсудили развитие педагогики

В КГУ им. Арабаева на факультете педагогики прошел расширенный ученый совет с участием работодателей, родителей и выпускников факультета. Как сообщили в вузе, на совете обсуждались следующие вопросы: 1. Обсуждение основной образовательной программы и учебных планов по направлению «550700 Педагогика» (профили: начальное образование, дошкольное образование, логопедия, сурдопедагогика, олигофренопедагогика)

2. Проведение анкетирования на предмет удовлетворенности потребителей результатами обучения по направлению «Педагогика» В ходе обсуждения были подняты вопросы подготовки бакалавров: начального, дошкольного образования, логопедии, олигофренопедагогики, сурдопедагогики. Были высказаны предложения по улучшению подготовки данных специалистов. Были высказаны положительные отзывы о работе факультета выпускниками, стейкхолдерами. Высказыва-

лись мнения об уровне взаимодействия между факультетом, школами и дошкольными образовательными учреждениями, которые приносят положительные результаты. В обсуждении принимали участие: Агайдарова Аэлига - заведующая детским садом, Сыдыкова Майрам Муратбековна директор СВШ №22, Кожобекова Гульмира - начальник учебного отдела УВР №72, Жунусакунова Майрам - завуч школы-лицея №5, Тилемишева Фарид - учитель начальных классов школы-лицея

№5, Ералиева Чолпон Карымшаковна - директор спецшколы №30, Сатывалдиева Эркингуль - директор школы-интерната №21, Андосова Ирина - методист спецшколы №85, Нургазы кызы Аймира - учитель начальных классов СВШ №34, Турдумамбетова Алмакул - мама студентки Ломсдзе Мадина, Санжырбек кызы Элизат - учитель начальных классов Суусамырской средней школы, Усубакунова Гулкайыр - воспитатель ДОО №10 и др.

БАЯСТАНОВ НУРПАИС МУРАТБЕКОВИЧ,
И.АРАБАЕВ АТЫНДАГЫ КМУНУН ОКУТУУЧУСУ

23-февраль — Ата Мекенди коргоо күнү

Мекенди коргоочулар Кыргызстандын бекем тиреги жана ар дайым коргоп келген таянычы, чыныгы патриоттордун ак кызматы жана чоң эрдиктери бааланып турууга тийиш. Өлкөнүн куралдуу күчтөрүнүн катарына канчалык оор даярдануулар болгондугуна карабастан, оңой эмес жана жоопкерчиликтүү кызмат кылып жалпы коомчулуктун коопсуздугун коргоп, өлкөнүн ар тараптуу өнүгүүсүнө шарт түзүлүүдө. Бул күн бир гана майрам болбостон, эрдикти эскерүү муундан-муунга үзүлбөс байланышын бекемдеп келүүгө милдеттүү, керек болсо, мекенге берилип кызмат кылуунун символу болуп саналат, өлкөнүн аймактык бүтүндүгүн сактоо алдыда турган эң биринчи милдет, дал ушул аймактык бүтүндүктү жана Ата Мекенибиздин келечегин сактоо биздин күжүрмөн жоокерлердин, намыскөй уул-кыздарыбыздын мекенчил сезимин курчутуп келет. Ата Мекенди коргоо күнү, 23-февралда Кызыл Гвардия отряды Германиянын аскерлерин алгачкы жолу жеңип алган күн. Бул алгачкы жеңиш “Кызыл Армиянын туулган күнү” деп аталып калган.

Аталган күн расмий түрдө Кызыл Армиянын күнү деп жарыяланган. Кийин СССР маалында бүткүл элдик майрам 23-февраль - Советтик Армиянын жана аскер деңиз флотунун күнү деп, жыл сайын белгилене баштаган.

Советтер Союзу тарагандан кийин Кыргызстанда бул дата 2003-жылдан тартып жалпы элдик майрам катары киргизилген. Ошондон бери бул күн Ата Мекенди коргоочулардын күнү деп белгиленип келет. Тилекке каршы Ата Мекенди бир гана чек арада турган жоокерлер коргоого милдеттүү деп ойлогондор да бар. Айрыкча жаш муундун өкүлдөрү

бул күндүн маанисин элес деле албай майрамдашат. Жаштардын көпчүлүгү бул эмне болгон майрам экенин жакшы биле бербейт. Айрыкча аскер катарында кызмат өтөбөгөн, армиядан түшүнүгү жок жаштар бул күндү жөн гана мырзалардын майрамы катары билиштерин айтып келишүүдө. Бабаларыбыздын куттуу жерибизди көздүн карегиндей сактап, тынчтыкта жана ынтымакта жашагыла деген улуу осуятын аткаруу, мекенин сүйгөн ар бир кыргызстандык жаран үчүн ыйык парз болуп саналат. Бул — биздин экономикабызга, саламаттык сактоого, билим берүүгө, маданиятыбызга жана идеологиябызга күн сайын эмгеги менен салымын кошуп жаткан ар бир атуулдубуздун аракети болуп эсептелет. Ушул майрам күнү жүрөгү Кыргызстан, кыргыз жери деп соккон, жандили менен мекенибизге күйгөн коргоочуларыбызды, жыл сайын 23-февралда белгиленип келе жаткан Мекенди коргоочулар майрамы, эрдиктин, каармандыктын жана чыныгы мекенчилдиктин символу катары белгилегим келет. Кыргыз эли мекен үчүн өмүрүн кыйган, аны урпактар үчүн сактап, мурас кылып калтырган Ата-бабалардын улуу эрдигине, жаркын элесине, элдин майтарылбас улуу рухуна таазим. Бул майрам Мекенин коргоого, эл-журтуна ак кызмат кылууга ант берип, аны аби-йирдүүлүк менен аткарып жаткандардын майрамы. 23-февраль — өз Мекенин, өзүнүн үйүн, өз ишин жана өз жакындарын, өзүнүн келечегин коргоого даяр эр жүрөк жана руху күчтүү жарандарыбыздын майрамы экенин белгилеп, бардык мырзаларыбызга бекем ден соолук, кажыбас кайрат каалап, Ата Мекенди коргоо күнү менен куттуктайм.

НАЗАРКУЛ ИШЕКЕЕВ, КЫРГЫЗ РЕСПУБЛИКАСЫНЫН ПРЕЗИДЕНТИНЕ КАРАШТУУ МАМЛЕКЕТТИК ТИЛ БОЮНЧА УЛУТТУК КОМИССИЯНЫН ТӨРАГАСЫ, ПРОФЕССОР:

Кыргыз Республикасынын Президентине караштуу Мамлекеттик тил боюнча улуттук комиссиянын жана өзүмдүн атымдан бардыгыңыздарды эне тилдин эл аралык күнү менен чын ыкластан куттуктаймын!

Ар кандай улуттун башкы байлыгы- анын эне тили. Эне тилсиз эл карып, ошондуктан, баарынан мурун сөз улук, оболу сөз жаралган дешкен байыркы бабаларыбыз. Дүйнө элдеринин ыйык китептеринде да ушул ойлор айтылат. Эне тилдин эл аралык күнү 1999-жылы 17- ноябрда ЮНЕСКОнун башкы конференциясында жарыяланган. Ал 2000-жылдан баштап эне тилдерди жана ар түрдүү маданияттарды өнүктүрүү максатында белгиленип келе жатат.

Ырас, Кыргыз Республикасынын Конституциясында, Мамлекеттик жана расмий тили жөнүндө мыйзамдарында, Өлкөнү туруктуу өнүктүрүүнүн улуттук стратегиясында, Элдин биримдигин жана этностор аралык мамилелерди чыңдоо концепсиясында, ошондой эле Кыргыз Республикасында 2014- 2020-жылдары мамлекеттик тилди өнүктүрүүнүн жана тил саясатын өркүндөтүүнүн улуттук программасында өлкөбүздө жашап жаткан этностордун эне тилин сактоого жана өнүктүрүүгө кепилдиктер камсыз кылынган. Эне тил адамдарды байланыштырып туруучу негизги курал жана каражат болуп саналбастан, ал ошол

элдин иденттүүлүгүн тастыктаган жүрөгү. Гениалдуу жазуучу Чыңгыз Айтматов айткандай, улуттун автопортрети менен бейнеси. Эне тил, менимче, этностун кундуу касиеттерин камтыган сырдуу ааламы жана кайталангыс космосу гана болбостон, акыйкатта, ал элдин тарыхый тагдыры менен жазмышы жөнүндөгү фундаменталдуу проблема. Албетте, Мамлекеттүүлүктү бекемдөөнүн бири-тил маселеси. Тил- табият жараткан кереметтүү аалам. Ар бир этнос өз эне тилин ыйык деп эсептейт, анткени, ал эненин сүтү менен келет. Кыргызстандыктардын бириимдигин чыңдоонун маанилүү фактору катары мамлекеттик тилди толук жана кеңири колдонууну камсыз кылган натыйжалуу тил саясаты ишке ашырылууда. Кыргыз Республикасынын улуттук кызыкчылыгына жараша мамлекеттик кыргыз, расмий орус, эне тилин, ошондой эле дүйнөдө кеңири колдонулган эл аралык тилдерди эркин билген кыргызстандыктардын жаңы муунун өстүрүү жана тарбиялоо процесси жигердүү улантылууда.

Ааламдашуу доорунда жашап жатабыз. Ошого байланыштуу, улуттук программанын алкагында көп тилдүү билим берүү долбоору да-окутуу каражаты катары эки же андан көп тилди колдонуу дегендик. Ал билим берүүдө кеминде үч тилди: Эне тилин, мамлекеттик жана эл аралык тилдерди колдонууну шарттайт. Көп тилдүү билим берүү системасы мамлекеттик тилди көп этностук өлкөнүн жарандарына республиканын саясий- экономикалык жана социалдык- маданий турмушуна тең укуктуу катышууга шарттарды түзүп бермекчи. Ал ошондой эле, республикадагы этностордун тилдерин сактоого жана өнүктүрүүгө, өлкөдөгү тилдик жана маданий көп түрдүүлүктү өркүндөтүүгө жана улуттар аралык диалогду бекемдөөгө кепилдик берээри шексиз. Жаштарыбыздын эне тилин жана чет тилдерди билүүсү, дүйнөнү таанууга, ар түрдүү өлкөлөрдүн тарыхый, маданий жана социалдык тажрыйбасын өздөштүрүүгө негизги куралы катары колдонууга, ошондой эле болочоктогу адисттерге дүйнөлүк эмгек рыногунда атаандаштыкка жөндөмдүү болуу мүмкүнчүлүгүн артты-

руунун ишенимдүү булагы болуп калмакчы. Дагы бир жолу баардыгыңыздарды эне тилдин эл аралык күнү менен куттуктайм.

СЫРТБАЙ МУСАЕВ, И.АРАБАЕВ АТЫНДАГЫ КМУНУН ПРОФЕССОРУ:

21- февраль 1999- жылы 17- ноябрда “Эне тилдин эл аралык күнү” катары ЮНЕСКОнун Генералдык конференциясында атайын белгиленген. Эне тилдин эл аралык күнүн атайын белгилөөнүн негизги максаты- тилдик жана маданий ар түрдүүлүктү жана көп тилдүүлүктү камсыз кылуу. Анткени эне тил- элдин материалдык жана руханий мурастарын коргоп калуучу, кийинки муунга жеткирүүчү жана өнүктүрүүчү эң күчтүү, уникалдуу, ошол эле учурда улуттар, элдер аралык шериктештикти, цивилизациялар аралык диалогду ишке ашыруучу, элдердин өз ара түшүнүүчүлүгүн камсыз кылуучу курал. Ошондой полифункционалдык эне тилдин бири кыргыз элинин эне тили болгон кыргыз тили...

Кыргыз тили- кыргыз улуттук мамлекетинин мамлекет катары жаралышын, түзүлүшүн жана өнүгүп-өркүндөшүн камсыз кылуучу, анын келечек тагдырына жооп берүүчү, өлкөнүн түпкүлүктүү калкы кыргыздын улуттук тили, өнүккөн адабий тили жана мамлекеттик тили, дүйнөлүк маданиятта көчмөндөр маданияты деген ат менен белгилүү болгон маданий дөөлөттөрдү жараткан эң байыркы элдердин бири болгон кыргыз элинин жалпы элдик тили, ошол эле учурда 5-6- кылымдарда Енесай алабында Байыркы кыргыз жазуусун жараткан тарыхый элдин тили, 30 кылым, б.а. б.з. чейинки 10-

кылымдан бери тарых барактарына жазылып, улуу держава түзгөн элдин эне тили. Бул тилдин тарыхый тагдыры элинин тагдыры сыяктуу эле өтө татаал, өтө сыймыктуу жана өтө даңктуу...

Тээ байыркы доорлордон берки тарыхтын чаң баскан барактарында кыргыз эли менен катар үзөңгүлөш чыккан Гун, Усун, Сак, Скиф, Динлин ж.б.у.с. Элдердин аты да, заты да тарых беттеринен өчүп, бүгүнкү күндө тарыхый аталышын Кыргыздар гана сактап калды. Бул үчүн биз, биринчи кезекте, ата- бабаларыбызга таазим этишибиз керек болсо, экинчи кезекте, эне тилибизге таазим кылууга милдеттүүбүз. Анткени тил “пикир алышуунун эле маанилүү каражаты” эмес, тил- - биринчи кезекте, менталдык, когнитивдик курал катары элдин дүйнө таанымын, аң-сезимин, акыл- эсин, тарыхый эпикалык эс тутумун жаратуучу, өнүктүрүүчү, калыптандыруучу улуу касиетке ээ күч, элдин эл катары башкалардан өзгөчөлөнгөн касиет-дөөлөттөрүн, кулк- мүнөзүн, жан дүйнөсүн калыптандырган, иденттүүлүгүн аныктаган курал, муундан- муунга, укум-тукумга ата- баба калтырган рухий дөөлөт, мурас.

Урматтуу кыргыз элим, өзгөчө жаштар! Сиздерди 21-февралда ЮНЕСКО тарабынан белгиленген “Эне тилдин эл аралык күнү” менен чын ниетимден куттуктайм. Элибиз тилибиздин эне тил катары өнүгүшүнө кам көрсүн, Өлкө башчысы, өкмөт башчысы, депутаттар эне тилибиздин өнүгүшүнө шарт түзсүн, зарылчылык жаратсын, калган чиновник-аткаминерлер мамлекеттик тилде сүйлөгөндү, жазганды үйрөнүшсүн.

*“Тилди тим эле бир мүчө деп түшүнбө!
Тирүүлүктүн кыймылы бар күчүндө,
Добул, Жалын, Достук,
Бороон, Өрт.
Баары, баары, кызыл тилдин ичинде”
Э. Турсунов*

Урматтуу жаштар, өз тилиңерди урматтагыла, сүйгүлө, сүйлөгүлө, кыргыз менен кыргызча сүйлөшкүлө. Бул тил- ар бирибиздин атабыз, энебиз сүйлөгөн тил. Атаңды, энеңди танбагандай, чанбагандай эле эне тилиңерди да танбагыла, чанбагыла!

НУРМАМАТ ЭСЕНКУЛОВ, И.АРАБАЕВ АТЫНДАГЫ КМУНУН МАМЛЕКЕТТИК ТИЛ ЖАНА КОММУНИКАЦИЯЛАР БОЮНЧА ПРОРЕКТОРУ

21- февралда бүткүл дүйнө Эне тилдин эл аралык күнүн белгилешет. Ушул күндү майрамдоонун алкагында белгилүү бир темага арналган ар кандай иш- чаралар өткөрүлөт. Алар ар бир тилди сыйлоого, колдоого жана коргоого багытталгандыгы менен баалуу. Мындай иш чарага катышуучулар эне тилдин дүйнөнүн башка тилдери менен өз ара байланышы, ар бир улутка өз эне тили баалуу экени, тилдик жана маданий традициялар жөнүндө маалымат алышат. Ошентип, өз ара түшүнүшүүгө, пикир алышууга жана өз ара сыйлашууга жол ачылат. Азыркы ашкере татаалдашып бараткан дүйнөдө бул өтө маанилүү.

Бул күн кандайча белгиленип калган? 1952- жылы 21- февралда Бангладештин азыркы борбор шаары Даккада, студенттер өздөрүнүн эне тилин- бенгал тилин- өлкөнүн мамлекеттик тилинин бири катары таанууну талап кылып, демонстрацияга чыгышкан жана алардын көбү полициянын огунан курман болушкан. Бул дата ошол кандуу окуяны эстеп жүрүү үчүн тандалып алынган.

Тил биздин этникалык иденттүүлүгүбүздүн башкы белгиси. Ал өзүбүздүн материалдык жана руханий мурасыбызды сактоонун жана өнүктүрүүнүн эң кубаттуу инструменти. ЮНЕСКОНУН маалыматына караганда болжол менен дүйнөдөгү 6 миң тилдин жарымысы жок болот экен. Эгерде биз өз эне тилибиздин жок болуп кетишине жол бергибиз келбесе, анда аны ар тараптан өнүктүрүүгө милдеттүүбүз. Эне тилдин эл аралык күнү- 21- февраль жыл сайын мына ушуну эсибизге салып турат.

А.О.ДЮШЕМБИЕВА, ФИЛОЛОГИЯ ИЛИМДЕРИНИН КАНДИДАТЫ, ПРОФ., МТМИНИН ДИРЕКТОРУ

УРМАТТУУ ЗАМАНДАШТАР, КЕСИПТЕШТЕР!

Баарыңыздарды 21-февраль –Эне тилдин эл аралык күнү менен куттуктаймын. Эне тил ар бир эл үчүн ыйык нерсе. Бул жагынан кыргыз тилинин ордун, баасын бардык учурда белгилеп келе жатабыз. Биздин өзүбүздүн мамлекеттик тил күнүбүз бар, кудайга шүгүр! Ал эми Эне тилдин эл аралык күнүн белгилөө 1999-жылдын ноябрында ЮНЕСКОнун Башкы конференциясынын 30-сессиясынын чечими менен негизделген жана 2000-жылдан бери жыл сайын тилдик жана маданий ар түрдүүлүктү коргоо максатында белгиленип келе жатат. Улам убакыт жылган сайын, анын маанилүүлүгү уламдан улам аныкталууда. ЮНЕСКО жоголуп кетүү коркунучунда турган тилдердин абалын байкап, кырдаалды ондоо багытында алып барган иштери ар бир элдин, айрыкча тилдик тагдыры оор элдер үчүн чоң колдоо болуп эсептелет. Элибиз, тилибиз аман болсун!! Аны барктай билели!!

КМУ ЭЛИБИЗДИН СЫЙМЫГЫ

СҮЙҮКТҮҮ СТУДЕНТТЕРИБИЗ- КЕЛЕЧЕКТИН ЭЭЛЕРИ

Б ИЛИМ
АЛУУНУ
МАКСАТ
КЫЛЫП
КОЙГОН
ЖАШТАР ҮЧҮН
ОКУУ ЖАЙДА
МАКСИМАЛДУУ
ШАРТТАР КАРАЛГАН.

Талантыңызды өркүндөтүп, спорт аянтчасында жеңиштерди камсыздап, сыйкырдуу сахнанын сырларын үйрөнүп, илим жаатында ийгиликтерди жараткыңыз келсе, өзүн-өзү ар тараптуу өнүктүрүүчү чыгармачыл борборлордун эшиги сиз үчүн ачык! И. Арабаев атындагы Кыргыз мамлекеттик университетинде студенттердин эстетикалык, сергек жашоо образын камсыздоо, жаш таланттарды студенттердин арасынан табуу жана колдоо максатында түрдүү тарбиялык иш-чаралар өткөрүлүп турат.

Окуу жайдын базасында Студенттик «Арабаев пресс» газетасы, КМУнун «Жарчысы» илимий журналы, «Дилтв» телестудиясы, «Арабаевтв» youtube каналы, Таланттар академиясы, «Жаш калемгерлер клубу», «Сармерден таланттуулар тайпасы», Эл аралык «Билге» интеллектуал жаштар командасы, «Лидер» жаштар коому, «Жаш стилистер» группасы, «Бамбинат», «Жаз бийчилер» бий тобу ж. б. уюштурулган. Окуу жай мыкты таланттардын ордосу болуп келген. Бүгүн да жаш таланттардан уучу куру эмес. Жыл сайын «Жылдын мыкты студенти» сынагы өткөрүлүп, мыкты студенттерге «Студенттик парламент», «Студенттик өкмөт», «Мыкты студенттик тайпа», «Мыкты студент», «Жылдын мыкты акыны», номинациялары боюнча сыйлыктар ыйгарылат.

Студенттик шайыр тапкычтар клубу, (КВН), «Юсмайыл» командасы бар, факультеттер арасында «КМУнун жазы» фестиваль-сынагы, «КМУнун периси», «КМУнун мырзасы», «КМУнун стилдүү студенти» сыяктуу конкурстар өткөрүлөт.

Жеңүүчүлөргө Ысык-Көлгө, Кыргызстандын ж.б. кооз аймактарын көрүүгө, жайкы эс алууга жолдомо берилип, баалуу белектер ыйгарылат. Ар жылы күз айларында 1-курсар арасында спартакиада старт алат. Турнирдин жүрүшүндө мыктылар тандалып, КМУнун курама командасын катарын толуктайт. Мындан сырткары жаз айларында аталган спартакиада факультеттердин бардык курсунун студенттеринин арасында өтүп, жеңүүчүлөр ЖОЖдор арасында өтүүчү республикалык универсиадага жолдомо алышат.

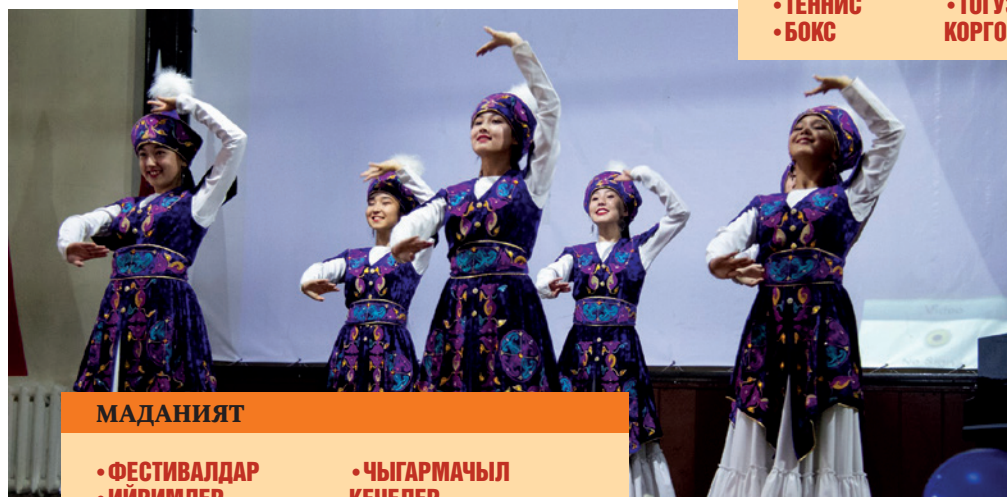
ИЛИМ

- ОЛИМПИАДАЛАР
- КОНФЕРЕНЦИЯЛАР
- СИМПОЗИУМДАР
- ФОРУМДАР
- КОНКУРСТАР
- СТУДЕНТИК БИЗНЕС-КЛУБДАР
- СЫЙЛЫКТАР
- ГРАНТТАР
- АКЫЛ ТАЙМАШТАР

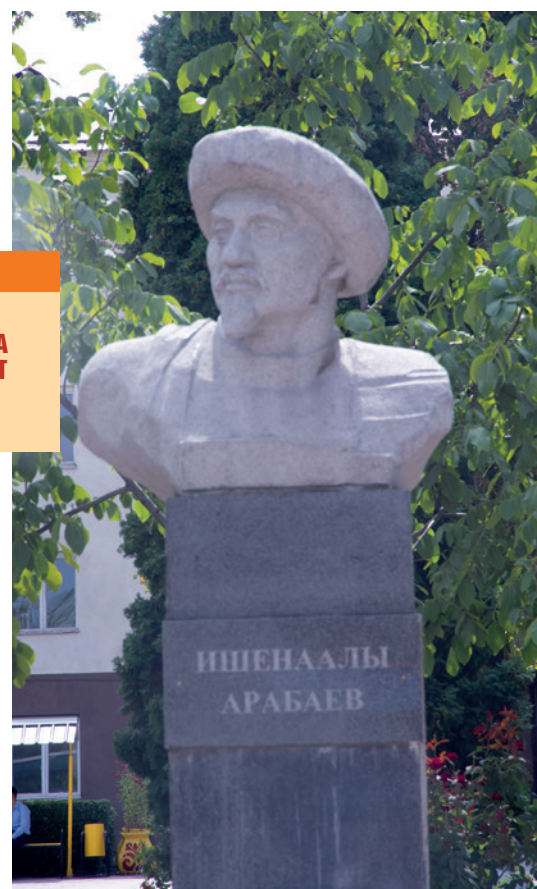
СПОРТ

- ФУТБОЛ
- КҮРӨШ
- ДЗЮДО
- ТЕННИС
- БОКС
- ЖЕҢИЛ АТЛЕТИКА
- ШАХМАТ
- ТОГУЗ КОРГООЛ

МАДАНИЯТ

- ФЕСТИВАЛДАР
- ИЙРИМДЕР
- СТУДЕНТИК ТЕАТР
- БИЙ СТУДИЯСЫ
- ЖОЛУГУШУУЛАР
- ЧЫГАРМАЧЫЛ КЕЧЕЛЕР
- КӨРГӨЗМӨЛӨР
- КАРОО СЫНАКТАР

ЭЛ ЭМГЕКТЕН ЭСКЕРСИН...

Өмүрүн агартуучулукка арнаган Ботбаева Мира Махмутовна акка моюн сунду

2020-жылдын 15-февралында профессор, Кыргыз ССРинин Элге билим берүүсүнүн эмгек сиңирген ишмери Ботбаева Мира Махмутовна мезгилсиз дүйнө салды.

Ботбаева Мира Махмутовна 1927-

жылы 18-октябрда Кыргыз ССРинин Жалал-Абад областына караштуу Токтогул районунун Музтөр айылында төрөлгөн.

1956-жылы ал Фрунзе шаарындагы Кыргыз мамлекеттик университетинин биология жана топурак таануу факультетин аяктап, биология-химия мугалими адистигине ээ болгон.

Мира Ботбаеванын 40ка жакын илимий эмгектери: монографиялары, окуу китептери жана окуу-методикалык адабияттары бар. Ошондой эле 150дөн ашык илимий макалалары кыргыз жана орус тилдеринде жарык көргөн.

Мира Махмутовнанын эмгек жолу 1944-жылы Улуу Ата Мекендик согуштун каардуу жылдарында Токтогул районундагы Сталин атындагы (кийинчерээк Токтогул Сатылганов атындагы орто мектеп) мектептин 9-классын бүткөндөн кийин башталган.

Ал Чаткал, Ат-Ойнок тоо кыркаларынын, Кетмен-Төбө өрөөнүнүн флорасы жана өсүмдүктүүлүгү боюнча бир нече изилдөөлөрдү жүргүзгөн. Өзүнүн изилдөөлөрүнүн жыйынтыктары боюнча илимий макалаларды, монографияларды чыгарган.

1964-жылдан баштап Кыргыз мамлекеттик университетинин биология факультетинин деканы болуп иштеген. 1967-жылы Ош мамлекеттик педагогикалык институтуна ректор болуп дайындалган. 1973-жылы Фрунзе шаарындагы В.В. Маяковский атындагы Кыргыз кыз-келиндер пединститутуна илим боюнча проректор кызматына которулган. 1993-1999-жылдары ушул окуу жайындагы биология кафедрасын жетектеген. 1985-жылы СССРдин ЖАК тарабынан профессор илимий наамы ыйгарылган.

Ал республикадагы Талас жана Жалал-Абад педагогикалык институттарынын кайрадан түптөлүшүнө өзүнүн салымын кошкон. Педагогикалык жана илимий ишмердүүлүктөн башка окуу жай жамаатынын жана өлкөнүн коомдук-саясий турмушуна активдүү катышкан: Кыргызстандын педагогикалык илим-изилдөө институтунун алдындагы Координациялык кеңешке мүчө болгон, райондук, шаардык,

областтык жана Кыргыз ССРинин Жогорку Советинин эки жолку депутаты болуп шайланган.

Кыргыз ССРинин жогорку окуу жайларынын ректорлор кеңешинин мүчөсү болгон. Кыргыз ССРинин Элге билим берүү министрлигинин илимий-техникалык кеңешиндеги биология секциясынын төрайымы болуп иштеген. «Эл агартуу» журналынын редколлегиясына жана Кыргыз Совет энциклопедиясынын редакциялык кеңешине мүчө болгон.

Кыргызстан Компартиясынын 15-съездине, мугалимдердин республикалык жана бүткүл союздук съездерине делегат болуп шайланган.

1990-жылы Кыргыз ССРинин Элге билим берүүнүн эмгек сиңирген ишмери наамы ыйгарылган. 2002-жылы «Даңк» медалын алган. Мындан сырткары түзүмдөр аралык бир нече медалдарынын ээси.

Мира Махмутовнанын эрудициясы, билими, илимге жана жаш муундарды тарбиялоого өтө берилгендиги, принципаалдуулугу, илимий-педагогикалык жетишкендиктери аны республикадагы көрүнүктүү илимпоз-ботаниктердин, систематиктердин, геоботаниктердин, педагогдордун катарына чыгарган.

Кыргызстандын илимий чөйрөсү, интеллигенциясы, жалпы эле Кыргызстандын эли Ботбаева Мира Махмутовнанын жаркын элесин түбөлүккө сактайт. Маркум менен коштошуу зыйнаты 2020-жылдын 17-февралында саат 10.00дө И.Арабаев атындагы Кыргыз мамлекеттик университетинде өттү. Акыркы сапарга узатуу расмысына Билим берүү жана илим министри Каныбек Исаков, И.Арабаев атындагы КМУнун ректору, профессор Төлөбек Абдырахманов баштаган окуу жайдын жетекчилик курамы, Кыргызстан элинин ассамблеясынын төрагасы, коомдук ишмер Абдыганы Эркебаев, "Манас" жана Чыңгыз Айтматов улуттук академиясынын" төрагасы Топчубек Тургуналиев, ж.б. илимий агартуучулар, интеллигенция өкүлдөрү катышышты.

Туулган жериме

Сагындым барам жакында,
Сайран курган жериме.
Сагындым барам айылыма,
Санаалаш өскөн теңиме.

Курбу-курдаш карындаш,
Жердештер тушту эсиме.
Түбөлүк кулу болоормун,
Ардактуу суксур элиме.

Балалыкты сагынуу

Унутпа мени балалык,
Урматсыз кезге барганча.
Узатып кошо жүрөт деп,
Умтулдум сага карганча.

Көгүлтүр көлдүн жээгинде

Көгүлтүр көлдүн жээгинде,
Кошулуп көпкө олтурган.
Кубалашкан толкундар,
Көңүлдөн кетпей оюмдан.

Көп эстеп, өткөн өмүрдү,
Көрө албай таза көңүлдү,
Кейитет өткөн жаштыгым,
Көргөндө көзүм төгүндү.

Түйшүгү жеңил балалык,
Түнүлбөй келчи жаралып.
Турмуштун кызык энчисин,
Тең бөлүшүп таталык.

Эмгеги эрке балалык,
Эринбей келчи жаралып.
Эрктүү жыргал замандын,
Энчисин болуп алалык.

Кечир тилим...

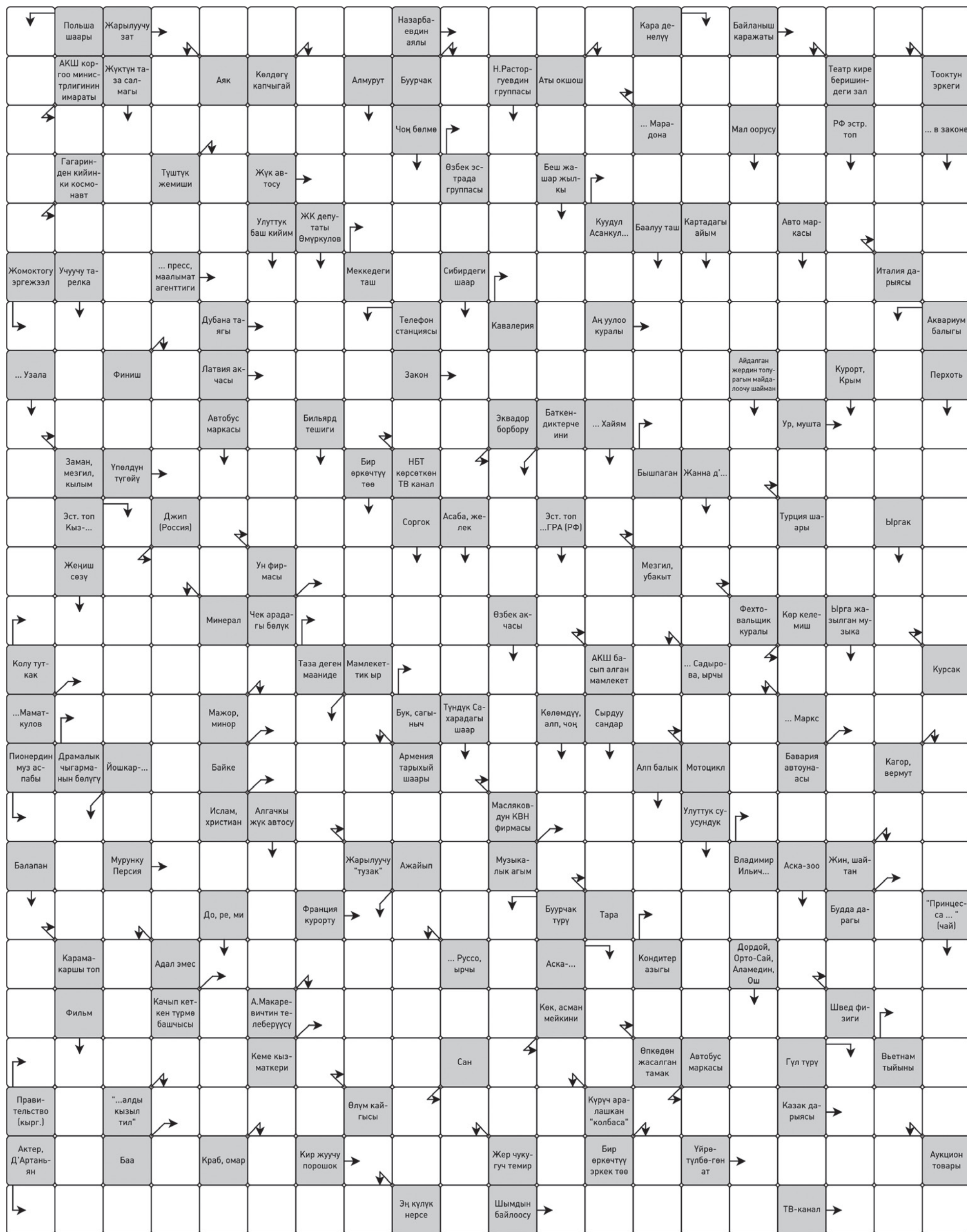
Кечир тилим, биз татыктуу болбодук,
Бийиктигың билбей сени кордодук,
Иттер дагы үрүп келет өз тилде
Кечир тилим, итче дагы болбодук.

Кечир тилим, баркыңды биз билбедик,
Башка тилдүү сөздөр менен кирдеттик,
Көрүнбөгөн, узак жолду бассаң да,
Мээнетинди бир күкүмдөй билбедик.

Каталарга толду көрнөк-жарнактар,
Көзгө урунат көп каталуу барактар,
Акыл айтып жамандыктан кайтарчу
Жок го азыр мурункудай санаттар!

Үмүт үзбөйм, сен да бир күн өсөсүң
Бийиктиктин ырахатын көрөсүң,
Англис, кытай, немец, орус тилдери,
Баш ийишет сыйлагандай төрөсүң.

БАШКЫ РЕДАКТОР:
Мирлан Алымбаев

ЭЛЕКТРОНДУК ДАРЕК:
alimbaff@mail.ru

ДИЗАЙНЕР:
Кубат Абышов

НУСКАСЫ: 1000
БУЙРУТМА: 249

РЕДАКЦИОННО-ТЕХНИЧЕСКИЙ СЛУЖИТЕЛЬ:
Төлөбөк Абдырахманов
Тууганбай Коңурбаев
Сыртбай Мусаев
Айчүрөк Калдыбаева
Шарапат Искендеров

Кыргыз Республикасынын Юстиция министрлигинде
катталган № 10170
Кол жазмалар кайтарылбайт жана рецензияланбайт.
Окурмандардын жарыялаган макалалары редакциянын көз
карашын билдирбейт жана ага редакция жооп бербейт.

ДАРЕГИ:
Бишкек шаары
И. Раззаков көчөсү 49
БАЙЛАНЫШ ТЕЛЕФОНУ:
312 66 47 73, 0703 34-27-10

И. АРАБАЕВ АТЫНДАГЫ КМУ БИЛИМДИН УЮТКУСУ

КМУ БИЗДИН СЫЙМЫГЫБЫЗ!

БҮГҮНКҮ КҮНДӨ ИШЕНАЛЫ АРАБАЕВ АТЫНДАГЫ КЫРГЫЗ МАМЛЕКЕТТИК УНИВЕРСИТЕТИНДЕ 10400 ДӨН АШУУН СТУДЕНТ БИЛИМ АЛУУДА. БИЛИМГЕ УМУТЛАН, АРАКЕТИ КҮЧ ЖАШТАРГА КМУ МЫКТЫ ШАРТТАРДЫ ТҮЗҮП, КЕЛЕЧЕК ЖОЛУН АЧЫП БЕРЕТ. ЭМЕСЕ, КМУДА БИЛИМ АЛЫП ЖАТКАН ЖАНА КМУНУН УЯСЫНАН УЧКАН БҮТҮРҮҮЧҮ КЕП УЧУГУН УЛАСЫН.

СТРАТЕГИЯЛЫК МАКСАТ

Борбор Азиядагы эң алдыңкы университеттердин бирине айлантуу

БААЛУЛУКТАРЫ

АДАМ РЕСУРСУ – университеттин негизги байлыгы

АРДАГЕРЛЕРИБИЗ – университетибиздин куту

ОРТО МУУН – окуу жайыбыздын жүзү

ЖАШТАРЫБЫЗ – университетибиздин келечеги

СТУДЕНТТЕРИБИЗ – элибиздин эртеңи

АЙТУРГАН САТИЕВА, “СПУТНИК КЫРГЫЗСТАН” МААЛЫМАТТЫК АГЕНТТИГИН ЖУРНАЛИСТИ:

–И. Арабаев атындагы Кыргыз мамлекеттик университети келечегимдин пайдубалынын түптөлүшүнө зор салым кошкон, жараткан жеңиштериме дем – күч берген, мен үчүн ийгилик дарбазасын кенен ачкан окуу жай. Студенттердин ар тараптуу өнүгүшүнө шарттарды түзүп, колдоп, жаштарды сергектикке, зиректикке, ийкемдүүлүккө, адамгерчиликке тарбиялаган маданият жана билимдин очогу экени талашсыз. Ар убакта университетим менен сыймыктанам. Окуткан агай- эжелеримдин ишеничин актап, буюрса мындан ары да көп ийгиликтерди багынтууга аракет жасайм.

АЙНУРА АСКАРОВА, ЖОГОРКУ КЕҢЕШТИН ДЕПУТАТЫ, И. АРАБАЕВ АТЫНДАГЫ КМУНУН АСПИРАНТЫ:

Урматтуу студенттер, келечек үчүн, өзүңүздөрдүн өнүгүүңүздөр үчүн эч качан убакытты, каражатты аябагыла. Максатты туура коё билип, ага жетүү үчүн тынымсыз аракет жасагыла. Материалдык тоскоолдуктар болуусу мүмкүн, бирок ага сынбай, жолдогу боорондорго жыгылбай, чөп сыяктуу ташты жарып, алдыга карай өрүш алгыла. Эч качан билим алуудан аянабгыла. Көп окугула, көп тил билгиле. Чет тилин үйрөнүү - бул келечекке болгон инвестиция. Жакшы окуп, жакшы ийгиликтерге жетишкиле.

И.АРАБАЕВ АТЫНДАГЫ КМУНУН БҮТҮРҮҮЧҮЛӨРҮ

ГУЛШАН МОЛДОЕВА,
КРНЫН МАДАНИЯТЫНА
ЭМГЕК СИҢИРГЕН ИШМЕР

ЕВГЕНИЯ СТРОКОВА,
ЖОГОРКУ КЕҢЕШТИН
ДЕПУТАТЫ

Калемгерлер, чамдаңыздар!

И. АРАБАЕВ АТЫНДАГЫ КЫРГЫЗ МАМЛЕКЕТТИК УНИВЕРСИТЕТИНИН “АРАБАЕВ ПРЕСС” ГЕЗИТИ ЖАШ КАЛЕМГЕРЛЕРДИ КОЛДОО МАКСАТЫНДА “И. АРАБАЕВ АТЫНДАГЫ КМУ АКЫНДАРДЫН ЫРЛАРЫНДА” АТАЛЫШЫНДАГЫ КАЛЕМГЕРЛЕРДИН ЫР СЫНАГЫН ЖАРЫЯЛАЙТ.

СЫНАККА КАТЫШУУ ШАРТТАРЫ:

- Ырдын көлөмү эки барактан ашпоого тийиш;
- Ырлар И. Арабаев атындагы Кыргыз мамлекеттик университети жөнүндө жазылуусу шарт;
- Калемгерлердин жаш курагы чектелбейт;
- Чыгарма Word форматында, Times New Roman 14 арибинде болуусу керек;
- Сынактын катышуучусу чыгармасы менен бирге өзү тууралуу маалымат: толук аты-жөнүн, дарегин, байланыш номерлерин тапшырууга тийиш;
- Ырлар 2020-жылдын 30-апрелине чейин кабыл алынат;
- Сынакка катышууну каалагандар бел-

гиленген электрондук почта аркылуу жөнөтүп же “Арабаев пресс” гезитинин редакциясына алып келүүсү керек.

СЫНАКТЫН ЖЫЙЫНТЫГЫ:

- Сынакка катышкан чыгармалар калыстар тобуна купуя ысым менен тапшырылып, жыйынтык чыгарылат;
- Байгелүү орунду камсыздаган калемгерлердин ырлары гезит бетине чагылдырылып, авторго атайын белек ыйгарылат.

ДАРЕГИБИЗ:

Бишкек шаары, И.Раззаков к.49,
Тел: +9960550 34 27 10,
0703 34 27 10
E-mail: alimbaeff@mail.ru

